

7. Селевко Г. Медиаобразование – защита от манипулирования сознанием [Текст] / Г. Селевко // Народное образование. – 2005. – №9. – С.127–131.

8. Слюсаревський М. М. Медиаорієнтаційна функція освіти як відповідь на виклики інформаційної доби / М. М. Слюсаревський // Педагогіка і психологія. – 2013. – №2. – С.18–28.

9. Файзуллина А. Р. Роль медиаобразования в сфере обеспечения информационной безопасности детей / А. Р. Файзуллина // Региональное образование XXI века: проблемы и перспективы. – 2011. – №1. – С.64–70.

10. Шор О. Л. Взаимосвязь медиаобразования и медиакультуры в педагогических исследованиях / О. Л. Шор // Региональное образование XXI века: проблемы и перспективы. – 2010. – №2. – С.11–13.

11. Masterman L. 18 Principles of Media Education // <http://www.screen.com/mnet/eng/med/class/support/mediacy/edec/masterman.htm> – 1998.

References

1. Arhipov B. V. Mediaобразование как одно из средств реализации целей обшhего образования / B. V. Arhipov // Istoriko-pedagogicheskie chteniya. – 2005. – №9. – С.334–336.

2. Vartanova E. L. Rossijskij modul' mediaобразования: koncepcii, principy, modeli / E. L. Vartanova, Ja. N. Zasurskij // Informacionnoe obshhestvo. – 2003. – №3. – С.3–12.

3. Verjaev A. A. Izmenenie roli mediaобразования v sovremennyh sociokul'turnyh uslovijah / A. A. Verjaev, A. Je. Mozharova // Mir nauki, kul'tury, obrazovanija. – 2009. – №4. – С.227–230.

4. Zaznobina L. C. Mediaобразование v shkole: kak zhe vyzhit' v mire SMI? // L. S. Zaznobina [Elektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: www.belti.msk.ru/edn/stat.htm

5. Onkovych G. Mediapedagogika. Mediaosvita. Mediadyaktyka / G. Onkovych // Vyshha osvita Ukrainy. – 2007. – №2. – С.63–69.

6. Rustamova N. R. Media jeksansija i mediaобразование v obshhestve / N. R. Rustamova // Aktual'nye problemy gumanitarnyh i estestvennyh nauk. – 2013. – №3. – С.261–265.

7. Selevko G. Mediaобразование – zashhita ot manipulirovanija soznaniem [Текст] / G. Selevko // Народное образование. – 2005. – №9. – С.127–131.

8. Sljusarev's'kyj M. M. Mediaorijentacijna funkcija osvity jak vidpovid' na vyklyky informacijnoi' doby / M. M. Sljusarev's'kyj // Pedagogika i psihologija. – 2013. – №2. – С.18–28.

9. Fajzullina A. R. Rol' mediaобразования v sfere obespechenija informacionnoj bezopasnosti detej / A. R. Fajzullina // Regional'noe obrazovanie XXI veka: problemy i perspektivy. – 2011. – №1. – С.64–70.

10. Shor O. L. Vzaimosvjaz' mediaобразования i mediakul'tury v pedagogicheskikh issledovanijah / O. L. Shor // Regional'noe obrazovanie XXI veka: problemy i perspektivy. – 2010. – №2. – С.11–13.

11. Masterman L. 18 Principles of Media Education // <http://www.screen.com/mnet/eng/med/class/support/mediacy/edec/masterman.htm> – 1998.

Velicodna Y. M., docent of department of education and health culture of Dnipropetrovsk Regional Institute of Postgraduate Education (Ukraine, Dnipro), ippojane@gmail.com

Media education as a factor in ensuring human health: the philosophical dimension of the problem

The article deals with the issue of health in conditions of virtual cultural and educational environment and media culture. On the basis of systematic and comparative methodologies, approaches combining social philosophy, media philosophy and philosophy of education reveals unexplored aspect of the problems associated with the definition of methodological principles and consider the specific characteristics of the media and educational impact on the individual in the information society. Its showing the role of media competence in ensuring human health in modern conditions. Its grounded priority of media education as a mechanism for preventing risks to human health in the virtual space.

Keywords: philosophy of education, personality, virtual space, media education, information society, health.

* * *

УДК 141.7:[81'27+33]

Вихованець З. С.,
кандидат філософських наук, доцент кафедри
гуманітарних наук та інформаційних технологій,
Вінницький кооперативний інститут
(Україна, Вінниця), gileya.org.ua@gmail.com

ДІАЛОГІЧНА ФОРМА МОВНИХ ПІЗНАВАЛЬНИХ СТРУКТУР СОЦІАЛЬНО–ЕКОНОМІЧНОГО БУТТЯ

Досліджено діалогічну форму мовно–комунікативної практики в сфері соціально–економічного буття, яка забезпечує процес сутнісної взаємодії поліфонічних підходів розуміння економіко–господарської реальності. Основним завданням такої діалогічної методики дослідження є забезпечення об'єктивних засад створення інтелектуального консенсусу універсалізації наукового економічного знання, забезпечується процес розповсюдження та надання суспільної значущості результатам дослідження. Діалогічна форма сучасної методики дослідження набуває значення перспективного соціально–світлоглядного критерію для теорії аргументації економічних знань та раціональним способом переконання різних верств громадянського суспільства з метою можливого захисту своїх соціально–економічних інтересів.

Ключові слова: діалогові моделі, соціально–економічне буття, мовно–комунікативні практики, людина, семантика, економічні знання.

Розпочинаючи розмову стосовно пізнавальних структур соціально–економічного буття у формі тексту, так чи інакше предметом нашого дослідження ми визначаємо людину та її діяльність. Саме семантичний рівень вияву соціально–економічного буття забезпечує можливості аналізу діалогічного простору співіснування думок та об'єктивного характеру процесу пізнання істини, формуючи принципово нові засади якісної комунікації у межах господарсько–виробничої системи. У такий спосіб формується оригінальний текст сучасної економічної культури, який включає світлогляд людей та особливості ментальної системи їх взаємодії, спосіб і характер соціально–економічного існування, своєрідну знакову систему у вигляді фіксованої інформації тощо.

Саме пізнавальний характер когнітивної взаємодії економічних практик створює можливості для процесу уречевлення енергії людей у господарсько–виробничих результатах економічної діяльності та суспільно–ціннісних орієнтирів їх практичного використання. Вони мають ціннісний соціально–орієнтований характер, допомагають транслювати наукове знання до зацікавлених у ньому структур суспільства, тим самим визначається об'єктивний характер дослідження, головним результатом якого стає досягнення істини як плюральної процесуальності виробництва знання, що нерозривно пов'язується з поняттям економічної справедливості, користі та матеріального блага. Крім того, соціально–економічний діалог забезпечує формування динаміки між внутрішньою науковою комунікацією та комунікаційною структурою між наукою і суспільством, а також забезпечує виробничу практику реалізації економічних знань та їх ефективне застосування у господарському житті суспільства.

Сприйняття соціально–економічної дійсності та представлення її у певній сфері знання людина здійснює в системі культурної взаємодії за допомогою змінювання еталонів репрезентацій, тобто соціально–економічна реальність конструюється в наукових концепціях і надалі критично переосмислюється. Пізнавальна соціально–економічна реальність змінюється у часі, паралельно з нею змінюються форми та способи її сприйняття та конструювання, причому процес пізнання розгортається не лінійно, як би набуваючи більшої

об'єктивності та точності, а як все більш різномірнева інтерпретація конструкції постійно змінюваної дійсності. Відбувається процедура селекції людиною її уявлень про матеріально-економічну реальність у відповідності зі складеними у культурі пізнання уявлень про неї: «Саме тому, з точки зору загальних гуманістичних засад, новими цілями суспільства знань можуть бути послаблення споживчих мотивів ринкового суспільства, звільнення людини від постійного впливу масової культури, подолання соціального відчуження, відмова від економоцентризму та встановлення більш гармонійних стосунків між сферами суспільства, зменшення світової економічної нерівності, яка поглиблюється з наростанням процесу глобалізації тощо.

Отже, гуманітарні засади стосуються суб'єктивної мотивації об'єктивного процесу економічного пізнання, вони виступають як пізнавальний сегмент суспільства в той час, як методологічні принципи залишаються пов'язаними із дослідницьким процесом і логіко-смісловою організацією його результатів» [1, с. 62]. Відповідно, епістемологія наукового пізнання суттєво змінюється внаслідок осмислення феномена інтерсуб'єктивності і комунікативної природи пізнання, виявлення такої форми раціональності як комунікація. Однією з конкретних форм її реалізації стає діалогова форма пізнавальних практик економічної реальності, як складової соціально-гуманітарних наук та, безпосередньо, теорії комунікації.

Аналізуючи підходи комунікаційної теорії Р. Якобсона та її критики Ж. Бодрійяром, ми спостерігаємо паралель зі схожою структурою означення Ф. Соссюра та Е. Бенвениста, фактично розглядаючи симулятивну модель комунікації, також необхідним є звернення до семантичного аналізу Р. Барта та Ю. Крістєвої, коли завдяки категорії діалогізму формулюється така теорія значення, яка вимагає відповідної теорії суб'єкта. Звертаючи увагу на роботи У. Еко, ми спостерігаємо можливий механізм надання гіпотетичній структурі онтологічного значення, формується єдиний семіотичний підхід до феномену комунікації за допомогою означуваних практик. Крім того, на початку ХХ ст. виникає такий напрям як етики ринкових відносин, а надалі завдяки працям таких вчених-економістів як Т. Веблен, Дж. Гелбрейт, П. Міцберг, П. Козловскі та багатьох інших формується методологія соціально-гуманітарного підходу. Зазначена система дослідження спрямовується на принципівий аналіз як соціокультурної динаміки, так і з концептуалізацією семіотичного простору культури, у рамках такого поєднання формуються новітні методологічні засади економічних знань та відокремлюється вектор дослідження специфіки людського ресурсу в умовах глобалізаційних трансформацій та для становлення національної ринкової структури господарювання в Україні, тому метою даної публікації є аналіз діалогічної форми мовних пізнавальних структур соціально-економічного буття.

Реальність сучасного суспільного життя, якщо враховувати історичний досвід формування основ виробництва та способів господарського спілкування, потребує нових знань про саму людину та його соціальні відносини, дослідження нових форм організації відносин власності тощо. Така практика

вимагає нової методології розуміння та досліджень, формує потребу в розширенні знань як планетарного масштабу, так й реальних життєвих ситуацій, прискорює процес пізнання, але в центрі такої стратегії залишається людина. Зміна структури економічних відносин, збільшення ролі інтелектуального капіталу в суспільстві суттєво вплинули на формування нової економічної культури людини та на можливості реалізації її як професійних, так і й особистісних здібностей. Базовою основою реалізації власного інтересу суб'єкту виробничих відносин є мотивовані економічні дії, професійна компетентність, відповідальність та раціональний підхід.

Можемо стверджувати, що процес розуміння дійсності, а, фактично, вивчення тексту є безпосереднім завданням герменевтики, але адекватність розуміння залежить тільки від світоглядного сприйняття особистості, яка включена як у виробництво, такі споживання текстової конструкції. Важливість процедури дізнання істини полягає у необхідності досягнення співвідношення між витриманими об'єктивними умовами дослідження та світоглядними уявленнями і моральними принципами суб'єкту, таке визнання факту багатомірності істини забезпечує можливість подолання як однобічної професійної спеціалізації людини, так і особистісного життєвого сприйняття. Хотілося б проілюструвати зазначений підхід думкою Л. Микешіної: «аподиктичне знання, котре пов'язане з трансцендентальним суб'єктом, часто вважається можливим тільки в чітких, формалізованих, математичних і природних науках. Соціальним і гуманітарним наукам у цьому відмовлено, а головною причиною вважається їх специфіка – відсутність, неможливість застосування граничних абстракцій, трансцендентального суб'єкту в його класичному розумінні та необхідності «зниження» рівня абстракції до емпіричного суб'єкту, що відповідно призводить до не строгості, релятивності, неможливості перевірити – позбуває цю область знання об'єктивної істини та статусу науковості. Це було безсумнівним для класичної раціональності та відповідної епістемології, але сьогодні змінюється само уявлення про трансцендентальність знання, особливо у застосуванні до не формалізованого, не строгого, ціннісне навантаженого, у багатьох випадках метафоричного, оберненому до людини, його «духу» і культурі соціально-гуманітарному знанню» [5, с. 15–16], – можемо стверджувати, що сьогодні нові форми трансцендентальності розвиваються у соціально-гуманітарному знанні як на емпіричному, так і трансцендентальному рівні, але дещо в інших пропорціях і формах, чим, наприклад у природних науках.

Таким чином, визначаючи гуманітарні засади соціально-економічного діалогу та когнітивної взаємодії економічних практик, ми пропонуємо комплексний підхід до їх вивчення завдяки одночасного використання гносеологічних, онтологічних, аксіологічних, а також герменевтичних підходів, виходячи при цьому з цілісного розуміння культурного феномену людини. Необхідним є врахування специфіки самого предмету дослідження економічних знань з точки зору сучасного соціального феномену зі спеціальними правилами виробничо-господарських відношень. Але найбільш

важливими способами з'ясування сутності соціально-економічних механізмів є можливості діалогу з суб'єктом, причому паралельно діалогу з ціннісним значущим текстом на основі герменевтичних методів.

Запропонувати у даному контексті однозначний комплекс рішень є неможливим завданням. Історія створює лише певні реалістичні засади для відповіді на такі запитання, а також теоретичні підстави для ідейного діалогу задля розуміння актуальних альтернатив і тенденцій у системі життєдіяльності того чи іншого народу. Антиномії проблемного теоретичного світорозуміння існують для того, щоб «розмислювати, – зауважував їх першовідкривач І. Кант, передбачаючи сучасний «діалоговий підхід», – про походження такого розладу розуму з самим собою і дізнатися, чи не є винним в цьому просте непорозуміння, після виявлення якого, може бути, відпадуть горді претензії з обох сторін, але з'явиться міцна та спокійна влада розуму над розсудком і відчуттями» [2, с. 433–434].

Таким чином, діалоговий характер відносин, моделі та методика діалогічності стає перспективним соціально-філософським критерієм для сучасної теорії економічної аргументації як раціональний засіб переконання та демократично орієнтовані наукові форми існування економічного знання, оскільки вироблені ними результати використовуються різними групами громадянського суспільства як ресурс для захисту своїх теоретико-економічних поглядів і реально-життєвих господарських інтересів.

Така ситуація породжувала труднощі, які призводили до переоцінки, а нерідко і до знищення прогресивних ідеалів у суспільстві, що і призвело до трагедії ХХ ст. Тому «на авансцену сьогоденної пізнавальної ситуації виходить поліфонічність мислення, яка має своєю передумовою наявність певного простору, в якому може рухатися мислення, послуговуючись різноманітністю мовно-семантичних засобів, форм, схем, стереотипів, вироблених науковою культурою. Відмова від ідеї жорсткої конкуренції наукового знання і заміна її ідеєю діалогу, «спілкування розуму», де все знання має цінність (оскільки кожна нова ситуація може відкрити в ньому новий, раніше прихований смисл), диктує більш лояльне, ніж раніше, ставлення до неформалізованих, неточних, імовірнісних форм знання. Саме в останніх можуть міститись геніальні прозріння, тоді як формально точні, несуперечливі системи можуть бути змістовно бідними» [3, с. 120].

Доведення, як і пояснення, не передбачає обміну думками, взаємодії з аудиторією, тоді як аргументація завжди направлена на переконання співрозмовника, враховує його реакцію на доведення в запропонованих твердженнях. Якщо доведення відбувається у формі монологу, то аргументація тільки завдяки діалогу, у ході якого співрозмовники досягають взаєморозуміння. Завдяки такому ходу думок різницю між аргументацією та доведенням складає тільки єдина суттєва обставина: у процесі пояснення бере участь тільки один суб'єкт, а у процесі розуміння – два суб'єкти, причому до об'єкта не може бути застосоване діалогічне відношення, тому пояснення не має діалогічного моменту, окрім формально-риторичного. Розуміння завжди якоюсь мірою діалогічне, у той час як точні науки мають, за зауваженням М. Бахтіна, характер «монологічної

форми знання». У гуманітарному знанні домінують неформальні засоби міркування, які базуються на індукції, аналогії та спираються на спостереження, досвід з тим або іншим ступенем вірогідності підтверджуються ним.

Отже, ближчим до критерію об'єктивності в системі гуманітарного дослідження економічних процесів є положення «сократівської» методики, що були поступово витіснені, тому в сучасних методологічних концепціях дослідження необхідним стає процес відродження погляду на аргументацію саме як на діалог. Аргументацію, у такому контексті, можна визначити як раціонально-логічну складову процесу переконання та комунікативної діяльності, а її завданням є підтвердження та обґрунтування запропонованих учасниками діалогу тези, заяви, точки зору тощо.

Діалогічна когнитивна методика дослідження ґрунтується на тому, що орієнтація людей, у тому числі вчених, у сучасному інформаційному світі досягається завдяки взаєморозумінню в системі певних структур світу, які створюються, у першу чергу, мовою різних національних культур. Справа полягає в тому, що в принципі всі наукові знання надають людській життєтворчості впевненості тільки тоді, коли вони визнані в суспільстві. Таке ставлення до наукових досліджень та їх результатів впливає із суспільного способу існування людини і мови, на якій вона мислить. Це означає, що доказовість, системність і критичність пізнання забезпечуються інформаційно-символічною узгодженістю суб'єктів завдяки використанню спільної мовної бази. Адже людина досягаючи істини не може бути самотньою, вона спілкується з багатьма іншими людьми, які діляться з нею своїми знаннями. Дослідження, в цьому аспекті, можна вважати засобом подолання особою чи групою осіб пізнавальної обмеженості через установлення порозуміння із багатьма іншими людьми.

У системі аргументації діалог завжди включає два методичних положення поєднаних у межах одного дослідницького процесу: формальний і концептуальний. Формальний момент стосується методики операціональних засобів, пов'язаних із використанням під час дослідження правил і законів логічних форм мислення. Другий, концептуальний момент, проявляється у формах узгодженості між собою методів, мети, способів аргументації, висновків, оцінок у загальних результатах дослідження. Одночасно така діалектика дослідження звернена переважно до суспільства, а конкретніше – до певної аудиторії. Дана діалогічна методика орієнтує наукову роботу на багатоваріантні способи включення отриманого нового знання у соціально-економічний контекст, поряд з притаманними йому операціями та процедурами, правила відношення між людьми, урахування їх адекватних уявлень про світ і суспільство, а також способи неформального спілкування.

Діалогічна методика, у цьому смислі, постає як логіка забезпечення дослідження аргументами, які направлені не на внутрішню обґрунтованість знання, а звернені до міркувань інших людей. Основу такого звертання утворює потреба створення узгодженого або навіть спільного пояснення процедур дослідження, тлумачення істинності та корисності отриманого

знання. Через це вона являє собою сукупність правил комплексного конструювання або реконструювання порозуміння між людьми на ґрунті аргументів, що підтверджують факт їх створення внаслідок дослідження нових знань.

Проте, такий аналіз ще не означає, що методика діалогічного дослідження завжди має таку універсальну значущість серед учених і підтримується ними. Адже коло проблем, з якими стикається сучасна наука, досить складне і не піддається однозначності у вирішенні. Існують такі економічні науково-дослідницькі проблеми, щодо яких підтримувати діалог між ученими та суспільством просто необхідно, але сам по собі такий діалог недостатній для надійної аргументації знань. Головними для науки є прийняття і тим самим реалізація в суспільстві створеного нею знання, а не згодне чи не згодне суспільство із змістом цієї інформації. Американський економіст Д. Мак-Клоскі посягає на устої професійної віри економістів у те, що їх наука спрямована на пізнання істини про об'єктивні економічні процеси і механізми. Він стверджував, що економічна наука є передусім риторикою, тобто мистецтвом переконувати, а наукові аргументи – одним із засобів переконання, далеко не єдиним і не завжди вирішальним [4].

Характеризуючи діалогові пізнавальні практики у системі методології економічних знань можна умовно розмежувати ми звертаємося до особистісного та суспільного підходів. Суспільні діалогові практики, уособлюючи собою соціальний характер буття людей, розгортаються за правилами незалежними від свідомості окремої людини, але завжди реалізуються в його діяльності. Основою особистої діалогової моделі стає те положення, що сутність людського пізнання пов'язана з процесом особистісного пошуку, тобто у кожний момент свого життя людина постійно запитує та перевіряє комфортність умов свого існування в суспільстві та лише завдяки можливості давати відповідь самому собі та іншим людям стає «відповідальним» суб'єктом суспільства. Поєднуються такі рівні у філософськи визначеному «тексті», який фіксує реальність їх існування, означає та іменує явища даної реальності, але водночас він розкриває і світ самого суб'єкта – носія і творця тексту. Мовна еманация дещо відкриває завісу над творчою лабораторією свідомості, знаходячи ціннісну шкалу смислів у ступені модальності оцінок, формує зовнішні критерії, за якими можна характеризувати буття свідомості завдяки об'єктивізації (виказування вголос) тих чи інших суджень. Виникаюча проблема співвідношення мови і свідомості, свідомості та самосвідомості вирішується тільки в просторі комунікативної діяльності.

Зазначені практики знаходяться в стані постійної протилежної взаємодії. Історично напрацьовані та інституціоналізовані норми світосприйняття перетворюються в особисті переконання. З іншого боку, саме особистісні переконання і уявлення, завдяки колосальній творчій активності їх авторів і носіїв, набувають значення соціальної сили і входять до складу суспільної свідомості. Для створення такого смислового наукового простору, де думки могли б співіснувати і взаємозбагачуватися, зберігаючи при цьому власну самостійність, учений має розглядати

свою особистість через взаємодію з іншими. Треба вміти бути іншим, відчувати іншого таким, яким він є, вміти умовно стати на його місце, тобто відчути стан емпатії. Особистість за своєю суттю діалогічна, тільки в діалозі з іншим вона може розкрити і пізнати самого себе, а тому в діалозі кожна людина існує як «інша» для себе. Діалогова методика пропонує розвивати вміння людини, торкаючись, критично відчути реальну дійсність у всій її багатогранності та протиріччях, вимагає високої зрілості соціокультурних та економіко-господарських відношень між людьми.

Діалогові практики мають можливість на принципових наукових засадах пояснювати й інтерпретувати сучасні світові соціально-економічні «перебудови» та сприяти процесу ефективної інтеграції України до структур світового господарства. Мова йде про такі методологічні принципи як поліфонізм, діалогізм з точки зору створення смислового простору співіснування думок, когнітивний креатив, який сприяє, завдяки ціннісному характеру сучасної інформатики, процесам трансформації та творенню нових соціально-економічних форм. Однак, необхідним є врахування також негативних ситуативних положень про те, що інформаційне «слово» у широкому сенсі, включаючи відео зображення, активно використовується і як новітня форма обробки умів та сердець, і як один із способів маніпулювання свідомістю мас, і як засіб економічної і політичної дезінформації тощо. Наука про економіко-господарські відносини між людьми не вкладається в класичне розуміння науки як системи дослідницької роботи, результатом якої є «істинне» знання, яке потім тиражується і використовується в різних сферах соціально-економічної практики, згодом набуваючи інституціональний характер у вигляді таких канонічних зразків, як наукові школи, теми освітніх програм, підручників тощо. У той же час, метою діалогових моделей є з'ясування в системі економічного знання не тільки істинності його положень, а й конкретної суспільної корисності. Вони допомагають транслювати наукове знання до зацікавлених у ньому суспільних структур, тобто створюють можливість адекватного застосування загальнонаукових економічних досліджень в конкретно-ефективних сучасних проектах і програмах, де значення істини нерозривно пов'язується з поняттям користі та матеріального блага.

Таким чином, діалог як форма мовно-комунікативної практики в системі економічних знань забезпечує процес сутнісної взаємодії поліфонічних підходів розуміння соціально-господарської реальності: по-перше, з формальної точки зору він завдяки логічним формам мислення продукує операційну методiku необхідних засобів дослідження; по-друге, забезпечується формат концептуальної узгодженості між собою соціально-економічних інтересів і мотивацій, способів аргументації та процедур, критеріїв оцінок тощо. Водночас така діалектика дослідження направлена не тільки на аргументовану доведеність знання, а звернена до сприймання міркувань інших людей та пропонує багатоваріантні способи включення отриманого нового знання у соціально-економічний контекст поряд з притаманними йому операціями та процедурами. У свою чергу, діалогічна методика постає як логіка забезпечення комплексного конструювання або реконструювання

порозуміння між людьми на ґрунті аргументів, що підтверджують факт їх створення внаслідок отримання нових знань.

Список використаних джерел

1. Герасимова Е. М. Економічне знання у дискурсі становлення глобалізованого світу: соціально-філософський аналіз: [монографія] / Е. М. Герасимова. – Чернігів: ЧДІЕУ, 2008. – 336 с.
2. Кант І. Сочинения. В 6 т. / И. Кант. – М., 1964. – Т.3. – 799 с.
3. Лук'янець В. С. Науковий світогляд на зламі століть: монографія / [В. С. Лук'янець, О. М. Кравченко, Л. В. Озодовська та ін.]. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2006. – 288 с.
4. Мак-Клоски Д. Риторика. Экономическая теория / Д. Мак-Клоски. – М., 2004. – 384 с.
5. Микешина Л. А. Диалог когнитивных практик. Из истории эпистемологии и философии науки / Л. А. Микешина. – М.: Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2010. – 575 с.

References

1. Gerasymova E. M. Ekonomichne znannja u dyskursi stanovlennja globalizovanogo svitu: social'no-filosofs'kyj analiz: [monografija] / E. M. Gerasymova. – Chernigiv: ChDIEU, 2008. – 336 s.
2. Kant I. Sochinenija. V 6 t. / I. Kant. – M., 1964. – T.3. – 799 s.
3. Luk'janec' V. S. Naukovyj svitogljad na zlami stolit': monografija / [V. S. Luk'janec', O. M. Kravchenko, L. V. Ozadov's'ka ta in.]. – K.: Vyd. PARAPAN, 2006. – 288 s.
4. Mak-Kloski D. Ritorika. Jekonomicheskaja teorija / D. Mak-Kljuski. – M., 2004. – 384 s.
5. Mikeshina L. A. Dialog kognitivnyh praktik. Iz istorii jepistemologii i filosofii nauki / L. A. Mikeshina. – M.: Rossijskaja politicheskaja jenciklopedija (ROSSPJeN), 2010. – 575 s.

Yukhovanets Z. S., PhD, assistant professor of humanities and information technology, Cooperative Institute Vinnitsa (Ukraine, Vinnitsa), gileya.org.ua@gmail.com

Dialogical form of language and cognitive structures related to social and economic reality

This article researches a dialogical form of linguistic communicative practices in the social and economic context that ensures essential interaction of polyphonic approaches to the understanding of the economic and business reality. Technically, a dialogue based on logical forms of thinking creates an operating array of required research methods thus procuring the format of conceptual concurrence of social and economic interests of humans, their motivation, argumentation methods, assessment procedures and criteria. At the same time, such research dialectic is not only aimed at providing a reasoned proof of knowledge but is also directed at the perception of other people's thoughts, and it offers multiple means for the introduction of newly acquired knowledge along with the corresponding procedures and actions into social and economic reality. In its turn, a dialogical methodology is presented as the logic of complex construction or reconstruction of understanding between people based on the arguments that confirm they were created as a result of gaining new knowledge.

The main goal of these dialogical research methods is to lay the basis for reaching an intellectual consensus and for the universalization of scientific economic knowledge, as well as to facilitate the process of distribution and attaching public significance to research results. The dialogical form of modern research takes on the meaning of a prospective social and ideological criterion for the theory of economic knowledge reasoning and serves as a practical way to persuade various strata of the civil society with the aim of protecting social and economic interests.

Keywords: dialogical models, social and economic reality, linguistic communicative practices, human being, semantics, economic knowledge.

* * *

УДК 130.122:37.013

Меґера Г. Б.,
кандидат філософських наук, доцент,
КВНЗ Дніпропетровський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
(Україна, Дніпро), gmegega@mail.ru

ПРОБЛЕМНЕ КОЛО ПРАКТИЧНИХ ПИТАНЬ ДЕЛЕГУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ОРГАНІМ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ ТА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Обґрунтовується проблемне поле практики державного управління в умовах реформування місцевого самоврядування та децентралізації влади і освіти. Досліджуються основні складові механізму делегування державною повноважень у сфері впровадження освітньої політики місцевим органам виконавчої влади та місцевого самоврядування, територіальним громадам.

Ключові слова: управління, державне управління, делегування повноважень, децентралізація.

Загальний контекст проблемного поля змістовної складової делегованих державною повноважень органам місцевої виконавчої влади в умовах реформування освіти та децентралізації самоврядування, визначається на перетині теорії державного управління та реалій практики в сфері реалізації як власних, так і делегованих повноважень місцевим органам самоврядування, територіальним громадам на сучасному етапі.

Теорія державного управління ґрунтується на теоретико-методологічних засадах як важеля впливу держави на стан і розвиток суспільних процесів і відносин з метою досягнення цілей і реалізації функцій держави, вдосконалення системи державного управління. Практика сьогодення принципово не має права змінювати принципи цієї теорії, але надає предметності проблемному полю. Це стосується інтерпретації практичних дій в межах теорії державного управління та утвореного нормативно-правового поля.

Окремі аспекти проблемного поля запропонованої теми для міркувань та визначення механізмів державного управління представлені в роботах М. Гербста, Я. Герчинського, А. Друговва, І. Даченкова, І. Сторожука, В. Пікельної та інших вітчизняних та зарубіжних дослідників. З наукового та теоретичного виміру достатньо чітко визначено загальну тенденцію практичної переорієнтації державного управління України на засади державного управління Європейської спільноти.

Сьогодні можна погодитись з концепцією застосування досягнень наших міжнародних партнерів в теорії та практиці державного управління, його адаптації до сучасних змін та умов реформування на теренах України, проте послідовний аналіз вже накопичених проблем залишається поверховим та безсистемним.

Метою дослідження з цього питання є обґрунтування проблемного поля теорії та практики державного управління, вдосконалення підходів до практичного впровадження принципу державно-громадської моделі управління в період реформування вітчизняної освіти та децентралізації місцевого самоврядування.

Окрім вищезазначених аспектів, важливим аргументом щодо необхідності висвітлення цієї теми, є замовлення керівників установ і закладів освіти області, яке постійно форматується під час проходження